

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
14 mei 2018
Contactpersoon
Tonny van Hensbergen
Onderwerp
Algemeen overleg op 17 mei 2018 over
preventiebeleid en verslavingszorg

Bijlage(n)
-
Doorkiesnummer
(06) 1521 9060
Ons kenmerk
FO18-036

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 17 mei 2018 spreekt uw Kamer over preventiebeleid. Als Federatie Opvang en RIBW Alliantie behartigen we de belangen van de aanbieders en cliënten van de maatschappelijke opvang, de vrouwenopvang, het beschermd wonen en het begeleid wonen. Samen behartigen we de belangen van zo'n 80 aanbieders die jaarlijks zorg en ondersteuning bieden aan zo'n 80.000 cliënten.

Het aanbod van onze leden varieert van crisisopvang, laagdrempelige inloopvoorzieningen, beschermende woonvormen, wonen met herstelgerichte begeleiding, toeleiding naar zinvolle dagbesteding en werk en schuldhulpverlening. Zij hebben expertise op het gebied van psychosociale kwetsbaarheid en psychiatrische problematiek. Indien nodig regelen onze leden de toeleiding van cliënten naar GGZ behandeling en andere noodzakelijke vormen van zorg en ondersteuning.

Deze cliënten hebben psychische problemen en/of lichte verstandelijke beperkingen of zijn betrokken geweest bij geweldssituaties. Zij hebben in de meeste gevallen geen startkwalificatie en hebben te kampen met forse schulden. De inspanningen van onze leden zijn niet alleen gericht op herstel, maar zeker ook op preventie.

Onze leden spannen zich dagelijks in om herstel te bevorderen en om verergering van de chronische problematiek te voorkomen en leveren daarmee een onmisbare bijdrage aan de preventiedoelstellingen van het kabinet, namelijk het verminderen van de groei van het aantal mensen met chronische ziekten en op het verminderen van sociaal economische gezondheidsverschillen. Sociale inclusie en maatschappelijke participatie staan voor onze leden voorop.

We sluiten ons graag aan bij de initiatieven gericht op preventie die de afgelopen jaren in gang zijn gezet en bij nieuwe initiatieven die het huidige kabinet zal nemen. Preventie, gericht op de geformuleerde doelstellingen, is een kwestie van de lange termijn. Landelijk beleid vraagt daarbij een passende vertaling naar de regio's, de gemeenten en de buurten. Effectieve uitvoering van preventieve activiteiten vraagt bovendien de samenwerking tussen betrokken organisaties op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Onze leden zijn onderdeel van deze samenwerking.

Voor Federatie Opgang en RIBW Alliantie ligt de focus in Preventiebeleid vooral op:

- ✓ Het verminderen van sociaal economische gezondheidsverschillen,
- ✓ Gemeentelijke polissen voor minima,
- ✓ Bereik doelgroep,
- ✓ Het nationaal preventieakkoord.

Hieronder gaan we daar nader op in.

Sociaal economische gezondheidsverschillen

'Een betere gezondheid kan soms worden bereikt door aanpak van armoede, schulden, toeleiding naar werk, laaggeletterdheid, schooluitval en eenzaamheid.' (Nationaal programma gezond in de stad).

De sociaal economische gezondheidsverschillen zijn heel goed zichtbaar bij de cliënten van onze leden. Juist deze cliënten hebben te maken met een veelheid aan complexe problemen op verschillende leefgebieden. De problemen zijn hardnekkig en over de generaties heen zichtbaar. Onze leden hebben bij uitstek de expertise ontwikkeld om cliënten met dergelijke complexe problemen te helpen. In de kern zijn we in staat om "echt" contact te maken en ons verbonden te voelen met mensen met psychische kwetsbaarheid, zodanig dat professional en cliënt samen kunnen werken aan stabiliteit en ontwikkeling.

Aansluiting van onze sectoren bij de nationale preventieprogramma's is daarom wenselijk. Voor individuele leden is het wenselijk, zo niet noodzakelijk, dat zij onderdeel uitmaken van de gemeentelijke preventieplannen.

Alle gemeenten hebben middelen gekregen voor de uitvoering van gemeentelijke preventieplannen. Onze leden kunnen een actieve bijdrage leveren aan de realisatie van de gemeentelijke preventiedoelstellingen.

Wilt u de Staatssecretaris vragen om de betrokkenheid van de sector maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen bij de preventieplannen te stimuleren en alle gemeenten hiervoor enthousiast te maken?

Gemeentelijke polissen voor minima

De gemeentelijke zorgpolissen voor mensen met lage inkomens vormen belangrijke instrumenten voor de toegang tot -en het gebruik van- de preventieprogramma's.

In samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars worden in vrijwel alle gemeenten zorgpolissen voor minima aangeboden. Deze polissen vormen een succesvol voorbeeld van samenwerking tussen gemeenten en verzekeraars. Deze polissen waren aanvankelijk vooral gericht op toegang tot zorg, maar we zien steeds vaker dat ook diensten gericht op preventie van ziekten, preventie van schulden en toegang tot de arbeidsmarkt onderdeel uitmaken van de polissen.

We juichen deze ontwikkeling toe, maar er zijn altijd verbeteringen mogelijk. Goede tandheelkundige hulp is essentieel voor onze doelgroep. Het uitblijven van tandheelkundige zorg leidt tot gezondheidsproblemen en tot extra maatschappelijke achterstand.

Wilt u de Minister vragen om gemeenten en zorgverzekeraars te adviseren om alle tandheelkundige zorg via de gemeentelijke polissen toegankelijk te maken voor mensen met lage inkomens.

Bereik van de doelgroep

Het aanbieden van een passende brede zorgpolis is echter niet voldoende. Aanbod van op preventie gerichte programma betekent nog niet dat mensen er ook gebruik van maken. Mensen aan de 'onderkant' van de samenleving zijn lastig te bereiken, terwijl juist bij hen veel gezondheidswinst te behalen is. De kans is groot, dat de gebruikers juist niet de mensen zijn die de grootste gezondheidsrisico's lopen.

Lang niet iedereen neemt zelf het initiatief om zich aan te sluiten bij preventieve activiteiten. Er is bijzondere expertise nodig bij hulpverleners en ervaringsdeskundigen om mensen zover te krijgen dat ze iets gaan doen aan bijvoorbeeld een ongezonde levensstijl. Een goed voorbeeld is het programma [Gezonde Leefstijl](#) van HVO Querido.

Ook deelname geeft op de lange termijn niet altijd het gewenste effect, omdat onvoldoende is ingezet op de achterliggende problemen, zoals armoede en schulden. Om een indruk te krijgen hoe de sector beschermd wonen zich bezig houdt met sociale inclusie, gezondheid, arbeidsparticipatie en herstel kunt u een kijkje nemen op [ribwinnovatiekracht](#). In samenspraak met gemeenten, verzekeraars en cliëntenorganisaties kunnen opvanginstellingen en regionale instellingen voor beschermd wonen hun expertise gericht inzetten op preventie.

Wilt de Minister en de Staatssecretaris vragen om verzekeraars en gemeenten te stimuleren om expertise gericht op preventie in te kopen bij opvanginstellingen en instellingen voor beschermd wonen.

Nationaal preventieakkoord

Gezien het bovenstaande zou het goed zijn wanneer onze sectoren ook aansluiting vinden bij het nationaal preventieakkoord. Onze leden leveren hun bijdrage aan de preventie van (overmatig) middelengebruik, depressiepreventie, suïcidepreventie en de bevordering van gezondheid door sport en bewegen. Per doelgroep is het zoeken naar een aanpak die het beste werkt. We zijn graag bereid met de Staatssecretaris te bespreken welke preventieve aanpak het beste werkt voor de moeilijkste doelgroep. Daarmee krijgt een belangrijk deel van doelgroep die het meest gebaat is bij preventie een passend aanbod.

De nationale en gemeentelijke preventiedoelstellingen komen alleen dichterbij als juist de groepen met de grootste risico's bereikt worden.

Bij ons leven de volgende vragen voor de Minister en de Staatssecretaris:

Bent u van ook van mening dat de sector opvang en beschermd wonen een belangrijke bijdrage levert aan de realisatie van uw preventiedoelstellingen, waaronder het verminderen van de sociaal economische gezondheidsverschillen?

Wilt u de Minister en de Staatssecretaris vragen om Federatie Opvang en RIBW Alliantie rechtstreeks te betrekken bij het Nationale Preventieakkoord?

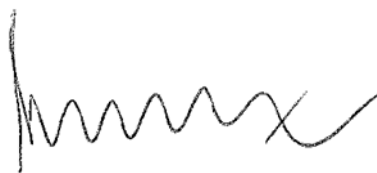
We zijn graag bereid om onze aandachtspunten nader toe te lichten en voorstellen te doen voor de aansluiting bij het preventieakkoord. Voor vragen kunt u contact opnemen met: Tonny van Hensbergen, senior beleidsadviseur Federatie Opgang, t.vanhensbergen@opvang.nl of Marieke Ruinaard, bestuurssecretaris RIBW Alliantie, marieke.ruinaard@ribwalliantie.nl.

We wensen u een succesvol debat.

Met vriendelijke groet,

De heer drs. J.P. (Jan) Laurier
Voorzitter Federatie Opgang

De heer A.P.B.M. (Artie) van Tuijn
Voorzitter RIBW Alliantie